

Felvételi eljárás a kárpát-medencei református lelkipásztorképzésben – alapvetések

Az alábbi alapelvek tájékoztató jellegűek, felsorolásukkal arra igyekszünk rámutatni, melyek a Kárpát-medence hat lelkipásztorképzést folytató intézménye esetében érvényes felvételi eljárások¹ közös pontjai, s az azok mögött meghúzódó egyező elvi megfontolások. Az alapelveket az egyes intézmények, valamint egyházkerületek és egyháztestek hatályos törvényeiben és szabályzataiban szereplő leírások, valamint a Coetus Theologorum munkacsoport 2023. október 20-ai és november 17-ei ülésén elhangzott beszámolók, vélemények és javaslatok figyelembevételével állítottuk össze.

1. A felvételi eljárás a jelentkezések beküldésével kezdődik. A jelentkezők által megküldött okmányok a felvételre való alkalmasság komplex kritériumrendszerének elsőként vizsgált elemei. A megküldött dokumentumok közül kiemelten fontosak az alábbiak²:
 - a. református konfirmációról szóló igazolás (*jelentkezési határidőnél legalább két évvel korábbi*),
 - b. önéletrajz (lehetőség szerint saját kézzel írott),
 - c. (anya)gyülekezeti ajánlás (a református lelkipásztor vagy a presbitérium által kiállított, aláírt dokumentum, melynek elkészítéséhez az intézmény útmutató, vagy előíró jelleggel szempontrendszert szabhat ki),
 - d. *református középiskolából érkező hallgatók esetében – a gyülekezeti ajánlason túl – a vallástanár vagy iskolalelkész ajánló levelének bekérése is indokolt.*
2. A felvételi eljárás központi eseménye a felvételi vizsga. Ennek szükséges részét képezik a különböző felkészültséget és pályaalakalmasságot vizsgáló mérések, tesztek, beszélgetések. Az egy vagy több napos felvételi vizsga lehetőséget nyújt arra, hogy az intézmény oktatói kara, a fenntartó/területileg illetékes egyházkerület/egyháztest, valamint a hallgatói önkormányzat képviselői személyesen találkozzanak a jelentkezőkkel, s így a vizsgaelemeken túlmutató benyomásokat szerezzenek a jelentkezők általános felkészültségéről, tájékozottságáról, pályaalakalmasságáról, egyházi kötődéséről, a református hitelvek és a hivatás iránti elkötelezettségéről, *személyiségéről*. A felvételi bizottság, s annak albizottságai

¹ Lelkipásztori szolgálatra felkészítő szakok esetében, így: református teológia alapképzés (Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet), református teológia, Mgr. (Selye János Egyetem Református Teológiai Kar), teológia-lelkész szak (MRE)

² Az egyes felsőoktatási törvényekben foglalt kötelezően menyújtandó és az intézményenként eltérő további okmányokon felül.

intézményenként eltérő összetételűek³. A felvételi vizsga célja a jelentkező felvételre való alkalmasságának megállapítása. Ennek tekintetében elsősorban a következő kritériumokat tartjuk fontosnak:

A felvételi vizsgabizottság meggyőződött a jelentkező...

- a. általános felkészültségéről, tájékozottságáról (lehetőség szerint Biblia- és Hitvallásismeretéről),
 - b. megfelelő református egyházi énektudásáról, ének-zenei alkalmasságáról, felkészültségéről,
 - c. írás- és szóbeli kifejezőképességéről, szövegértéséről,
 - d. református hitvallásos elkötelezettségéről,
 - e. református egyházi, valamint gyülekezeti kötődéséről,
 - f. *külső elhívásának gyülekezeti beágyazottságáról,*
 - g. a lelkipásztori hivatás iránti elkötelezettségéről,
 - h. végül pedig pályalkalmasságáról, mely tekintetében általában véve kizáró oknak tekintendő a diszlexia és a diszgráfia⁴, valamint a súlyos mentális vagy pszichés zavar (a bizottság ezek tekintetében döntését különböző szakemberek véleményének kikérésével is meghozhatja).
3. A felsoroltak vizsgálatában, értékelésében, az alkalmasság megállapításában elengedhetetlen az egyes intézmények saját szempontrendszerének kidolgozása, s az eljárások során gyűjtött tapasztalatok mentén azok rendszeres felülvizsgálata. A mindenkori felvételi bizottság elismeri, hogy a felvételi vizsga végén adott értékelései elsősorban a jelentkezők pillanatnyi állapotának rögzítésére alkalmasak, így minősítésük (mind az *alkalmas* minősítés későbbi felvétel esetén évenkénti minősítő vizsgán való, mind az *alkalmatlan* minősítés későbbi újbóli jelentkezés esetén való) felülvizsgálatának helyet ad. A Kárpát-medence református lelkipásztorképzése mindenkori megújulását szem előtt tartva az intézmények támogatják egymást a felvételi eljárást illető saját kérdéseik, jó gyakorlataik, szempontjaik megosztásával.

³ Szükségesnek látjuk ugyanakkor, hogy a bizottság(ok) tagjai a fenntartó egyházkerületet/egyháztestet, a teljes oktatói kart (minden tanszékről legalább egy képviselő) és a hallgatói önkormányzat tagjait egyaránt reprezentálják.

⁴ A Coetus Theologorum munkáját előkészítő munkacsoport 2024. január 12-ei ülésén részletesen is tárgyalta a fenti kitétel, s az ülésen elhangzott javaslatok alapján a megállapításokat teszi: A munkacsoport – az MRE felsőoktatási törvénye szellemében – egyhangúlag kiáll annak elve mellett, hogy minden lelkipásztor-jelöltre nézve szükséges alkalmassági feltételnek tekintendő azon olvasási és írási készségek megléte, melyek lehetővé teszik a szolgálat alapos végzéséhez elengedhetetlen ismeretek megszerzését (így a bibliai nyelvek elsajátítását stb.). A munkacsoport ezzel együtt elismeri, hogy a diszlexia és a diszgráfia kizáró okként minősítése a hátrányos helyzettel rendelkező jelentkezőt adottságai eltitkolására készítheti. Mindemellett a munkacsoport tagjai többségében úgy látják, hogy a követelmény enyhítésével több és jóval nehezebben kiküszöbölhető problémával terhelődne az lelkipásztorképző intézmények felvételi eljárása és a képzés egésze. A munkacsoport 2024. január 12-ei ülésén tárgyalta annak lehetőségét is, hogy az ilyen hátrányos helyzettel rendelkező, de egyébként minden más tekintetben alkalmasnak ítélt jelentkező a felvételi bizottság egyéni elbírálása alapján felvételt nyerhessen, azzal a kitételrel, hogy nem biztosított számára engedmény tanulmányi kötelezettségeiben. E tekintetben a munkacsoport nem tudott egységes véleményt alkotni.

A felvételi eljárás rendjét és – az érettségi vizsga meglétét kivéve – a felvétel követelményeit az anyaországi négy intézmény, valamint a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet egyaránt az állami eljárásrendtől függetlenül határozza meg. A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara az állami szabályozásokhoz igazodva, ugyanakkor az egyház igényeinek figyelembevételével állapítja meg felvételi eljárási szabályzatát. A Kárpát-medence hat képzőhelyének több ponton eltérő felvételi eljárásrendje és követelményrendszere természetes következménye a magyar református lelkipásztorképzés gazdagságát jelentő képzési sokszínűségnek. *A Coetus Theologorum munkacsoport e sokszínűség szükségét egyhangúan elismeri, a követelményrendszer, valamint az eljárásrend tekintetében való esetleges egységesítés kapcsán azonban egyelőre nem jutott konszenzusra.*